

Перспективи працевлаштування військових ветеранів у повоєнний період: психологічний аспект

Ігор Середняк,

*студент магістратури спеціальності «Психологія»,
ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК» м. Київ, Україна,
e-mail: seredniakiv@krok.edu.ua*

Ольга Петрунько,

*доктор психологічних наук, старший науковий співробітник,
професор кафедри психології,
ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», м. Київ, Україна,
e-mail: OlgaPV@krok.edu.ua,
ORCID: 0000-0001-9023-5265*

Сьогодення диктує необхідність формування благосприятливого середовища соціальної адаптації для військових ветеранів у повоєнний період. В загальному розумінні, соціальна адаптація – це формування найбільш адекватних стереотипів поведінки в умовах змінюваного мікросоціального середовища [1, с. 60].

На думку М. Гуменної, військовослужбовець, який приймає участь у бойових діях, не може уникнути екстремальних ситуацій та має адаптуватися до них, що впливає на його психологічний стан. Тому, коли учасник бойових дій повертається в цивільне життя, можна спостерігати певні зміни в його поведінці, що пов'язано з психотравмами, які в майбутньому можуть перерости в більш глибокі проблеми [2, с. 14]. Р. Соколовський відзначає, що найбільший вплив на психологічний стан учасників бойових дій має поранення та/або смерть бойових товаришів, що може вплинути на подальший процес їх адаптації до цивільного життя після демобілізації [3, с. 42].

Під час соціальної адаптації у ветеранів можуть виникнути різні бар'єри, в подоланні яких їм може бути потрібна суспільна допомога: професійний бар'єр (після повернення в цивільне життя перед ветераном постає завдання знайти роботу); психологічний бар'єр (психологічна неготовність ветеранів до цивільного життя, до пошуку та безпосередньо праці на новому робочому місці, незадоволеність своїм життям або ставленням найближчого оточення/суспільства до його досвіду); матеріальний бар'єр (для багатьох ветеранів є проблемою саме матеріальна сторона; доки ветеран не знайде роботу, йому може допомагати родина чи держава, внаслідок чого в нього може сформуватися комплекс неповноцінності).

Необхідно розробляти на державному рівні різні соціально - реабілітаційні проекти, які мають сприяти реадaptaції ветеранів бойових дій в професійній, освітній та повсякденній сферах. Соціологічне дослідження, проведене Українським ветеранським фондом, свідчить, що більшість респондентів (65,8 %) потребують адаптації для їх повернення на роботу. Натомість, 76,2 % респондентів повідомили, що у їхній компанії (на попередньому місці роботи) не запроваджували програми чи заходи для адаптації працівників, які мають статус УБД. Опитування серед ветеранів та військовослужбовців з'ясовують їхні

потреби щодо підтримки у сфері працевлаштування, а саме: 53,3 % опитаних виявили бажання перекваліфікуватися; 48,2 % – здобути додаткову освіту; 39,8 % – продовжити адаптаційний період; 35,8 % – запровадити адаптаційні тренінги; 32,5 % – профорієнтаційні консультації; 14,1 % – коуч-консультації; 13,7% – потребують допомоги у написанні резюме чи підготовки до співбесіди [4].

Програми розвитку навичок, стратегії вирішення конфліктів, регулярні механізми зворотного зв'язку та ініціативи безперервної освіти забезпечують, щоб ветерани залишалися актуальними, упевненими та підтримуваними у своїх ролях. В цілому, цілісний та стратегічний підхід, адаптований до потреб ветеранів, є вирішальним для створення підтримуючого та інклюзивного робочого середовища, що дозволяє ветеранам процвітати та вносити значущий внесок у успіх організації.

Інтеграція ветеранів у компанії під час і після воєнного часу приносить численні позитивні наслідки для економічного зростання країни. Використовуючи спеціалізовані навички, набуті під час військової служби, ветерани значно сприяють продуктивності та інноваціям у різних галузях. Це не лише знижує рівень безробіття, але й сприяє економічній стабільності під час післявоєнних періодів, вирішуючи проблему зростання кількості ветеранів, які шукають цивільну роботу.

Включення ветеранів у робочу силу сприяє різноманітності та інклюзії в компаніях. Їх різноманітний досвід та фонові дані стимулюють креативність, вирішення проблем та загальну ефективність організації. Крім того, військова підготовка підкреслює адаптивність та інновації, формуючи культуру динамізму в компаніях, підвищуючи їх конкурентоспроможність та сприяючи довгостроковому зростанню.

Багато ветеранів мають підприємницький дух, розвинутий під час їх військової служби. Підтримка бізнесу, що належить ветеранам, та заохочення підприємництва серед ветеранів можуть призвести до створення нових бізнесів та робочих місць, сприяючи економічному зростанню. Крім того, успішна інтеграція ветеранів у робочу силу зменшує попит на програми державної допомоги, потенційно.

Ветерани, переходячи на цивільні посади, приносять із собою багатство навичок, знань і досвіду, отриманих під час служби в збройних силах. Збройні сили прищеплюють їм унікальний набір якостей, включаючи адаптивність, стійкість, лідерство та ефективне прийняття рішень, які є невід'ємними компоненти прогресивної корпоративної культури. Крім того, компанії, які активно найматимуть ветеранів демонструватимуть корпоративну соціальну відповідальність (КСВ), сприяння позитивному іміджу бренду, який може залучити більше клієнтів і інвесторів.

Список використаних джерел

1. Безпалько О. *Соціальна педагогіка в схемах і таблицях : навчальний посібник*. Київ : Центр навчальної літератури, 2003. 60 с.
2. Гуменна М. *Екстремальні ситуації як психологічний фактор впливу на військовослужбовців. Особистість в екстремальних умовах. Матеріали VIII Всеукраїнської науково-практичної конференції (12 травня 2017 р., м. Львів). Львів, 2017. С.14-16.*
3. Соколовський Р. *Практичний досвід фіксування змін поведінки військовослужбовців у екстремальних ситуаціях АТО. Особистість в екстремальних умовах. Матеріали VIII Всеукраїнської науково-практичної конференції (12 травня 2017 р., м. Львів). Львів, 2017. С.42-45*
4. *Український ветеранський фонд за підтримки Lobby X та Work.ua. Потреби та перешкоди ветеранів при працевлаштування. Соціологічне дослідження. Червень – липень 2023 року.*